

§ 262

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Seija Muurisen toivomusponnosta koskien hallintokuntien yhteistyön tehostamista ikääntyneiden asumisen kehittämiseksi

HEL 2017-006404 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Väestön ikääntyminen

Väestöennusteen mukaan Suomen väestöstä neljännes, noin 1,5 miljoonaa kansalaista, on yli 65-vuotiaita vuonna 2030. Ikärakenteen muutos on erittäin nopea ja se vaikuttaa suoraan asumiseen. Vuoteen 2040 ulottuvan väestöennusteen mukaan myös Helsingin väestön ikärakenne tulee merkittävästi muuttumaan lähivuosina. Ikäryhmään 65-74-vuotta kuuluvien määrä on jo useita vuosia ollut jyrkässä kasvussa ja heidän määränsä tulee kasvamaan vuoteen 2020 mennessä. Myös 75-84-vuotiaiden määrä tulee kasvamaan yli 60 % nykyisestä 2020-luvun loppuun mennessä. Jyrkin kasvuvaihe ajoittuu vuosille 2018-2027. Selkeimpänä linjana ikäluokkien kehityksessä on entistä pidempään eläminen, joten myös 85-89 vuotiaiden ja 90 vuotta täyttäneiden ikäryhmät kasvavat koko ajan. Yli 85-vuotiaiden määrä tulee vuoteen 2040 mennessä olemaan lähes 2.5-kertainen nykyiseen verrattuna.

Kunnan rooli ikääntyneiden asumisen järjestämisessä

Suomessa kunnilla on päävastuu ikääntyneiden palveluista sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön perusteella. Painopiste ikääntyneiden palveluissa ja asumisessa on siirtymässä laitospalveluista ympäristöistä yhä enemmän itsenäisen asumisen tukemiseen. Tavoitteiden mukaisen asumisratkaisujen saavuttaminen vaatii toteutuakseen yhteistyötä eri hallintokuntien ja toimijoiden välillä. Kotona asumisen tukeminen edellyttää verkostoitumista ja sektorirajat ylittävien, poikkihallinnollisten käytäntöjen kehittämistä niin organisaation sisällä kuin ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Kunta voi luoda edellytyksiä ikääntyneiden itsenäiselle sekä yhteisölliselle asumiselle kaavoittamalla ja kehittämällä yleistä infrastruktuuria sekä luovuttamalla tontteja erilaiseen asuntorakentamiseen. Mukaan tulisi jo suunnitteluvaiheessa ottaa sosiaali- ja terveyspalveluiden edustajien ohella muun muassa yhdyskuntasuunnitteluun, asumiseen ja

kaavoitukseen vaikuttavat tahot sekä mahdollisuuksien mukaan ikään-
tyneet itse.

Helsingissä iäkkäille suunnattujen palveluiden ytimenä ovat monipuoli-
set palvelukeskukset. Vanhusten laitoshoidosta asteittain luovuttaessa
vanhainkoteja on peruskorjattu tai uudisrakennettu monipuolisiksi pal-
velukeskuksiksi, jotka toiminnallaan tukevat kotona asuvia ikääntyneitä
tarjoten myös ympärivuorokautista palveluasumista. Näissä uusimuo-
toisissa keskuksissa pyritään yhdistämään sosiaalinen osallistuminen,
asukkaiden vuorovaikutus, itsenäinen asuminen ja palvelutarpeisiin
vastaaminen. Toiminnassa on mukana sekä yksityisen, julkisen että
kolmannen sektorin toimijoita.

Hallintokuntien yhteistyö ikääntyneiden asumisen järjestämisessä

Helsingin kaupungin asunto- ja maapoliittiset päämäärät ja tavoitteet
linjataan valtuustokausittain laadittavassa Asumisen ja siihen liittyvän
maankäytön toteutusohjelmassa. Ohjelma valmistellaan kaupungin-
kanslian johdolla poikkihallinnollisessa työryhmässä. Ohjelmassa mää-
ritellään kaupungin tavoitteet myös erityisryhmien asumisen järjestämi-
selle.

Ikääntyvien laadukkaan elämän takaamiseksi on olemassa toimivia yhe-
teistyöverkostoja, kuten Stadin ikäohjelma. Ohjelma on sosiaali- ja terve-
yspalveluista säädetyn lain mukainen toimeenpanosuunnitelma
ikäntyneen väestön toimintakyvyn tukemiseksi. Ikäohjelmaa on val-
misteltu ja toimeenpanoa edistetty ja seurattu verkostossa, jossa on ol-
lut mukana mm. kaupungin eri hallintokuntia ja Helsingin vanhusneu-
vosto. Stadin ikäohjelmassa on yhtenä osiona lähtöasuminen.

Lakisääteisellä kunnallisella Vanhusneuvostoilla on keskeinen rooli
ikäntyneiden asumisen ja elinympäristöjen kehittämisessä. Neuvosto
vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun
ja seurantaan. Vanhusneuvoston tavoitteena on päästä mukaan asioi-
den valmisteluun riittävän aikaisessa vaiheessa. Helsingissä yhteistyö-
tä poliittisten päättäjien kanssa on tästä syystä lisätty esim. valtuusto-
ryhmien tapaamisella.

Asumista ja asuntojen korjaamista koskevalla neuvonnalla ja siihen
myönnettävillä avustuksilla tuetaan seniorikansalaisten omaa enna-
kointia ja varautumista asumisensa suhteen. Vanhusten asuntojen kor-
jaamiseen suunnatun korjaus- ja energia-avustusten myöntämisessä
on tehty tiivistä yhteistyötä eri hallintokuntien, kuten kiinteistötoimen,
sosiaali- ja terveystoimen sekä Vanhustyön Keskusliiton kanssa. Kor-
jausavustusten hakumenettelyn siirryttyä vuoden 2017 alussa Asumi-
sen rahoitus- ja kehittämiskeskukseksi jäi kunnalle enää vain lähinnä
tietoa välittävä, informatiivinen rooli.

Hallintokuntien yhteistyö jatkuu Helsingin kaupungin oman 10 %:n hissiavustuksen myöntämisessä. Avustusta myönnetään hissien jälkiasennukseen jo olemassa oleviin taloihin valtion hissiavustuksen lisäksi. Avustuksella lisätään esteettömyyttä parantamalla myös ikääntyneiden mahdollisuuksia asua pidempään omissa asunnoissaan.

Yhteenveto

Ikääntyneiden palvelujen kehittäminen on huomioitu myös Helsingin kaupunkistrategiassa vuosille 2017-2021. Sen mukaan terveyden edistämiseksi Helsingissä lisätään eri tavoin kaupunkilaisten toimintakykyä ja mahdollisuuksia kotona asumiseen. Erytystä huomiota kiinnitetään ikääntyneiden mahdollisuuksiin elää kokemusrikasta elämää. Ikääntyneiden palveluja kehitetään kokonaisuutena varhaisesta tuesta elämän loppuvaiheeseen asti. Strategian toteuttaminen edellyttää eri toimialojen toimivaa yhteistyötä.

Helsingin kaupungin organisaatiouudistuksen yhtenä tavoitteena on luoda aiempaa paremmat edellytykset kaupungin eri toimialojen ja palveluiden yhteistyön lisäämiselle. Tavoitteena on joustavampi palvelukulttuuri ja palveluiden kehittäminen yhteistyössä asukkaiden kanssa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Merja Liski, yksikön päällikkö, puhelin: 310 34184
merja.liski(a)hel.fi
Marjaana Santala, lakimies, puhelin: 310 34108
marjaana.santala(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Toivomusponsi

Merkittessään tiedoksi 17.5.2017 Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) seurantaraportin 2017 kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

28.11.2017

"Kaupunginvaltuusto edellyttää, että ikääntyneiden asumiseen kiinnitetään huomiota ja hallintokuntien yhteistyötä tehostetaan ikääntyneiden asumisen kehittämiseksi." (Seija Muurinen)

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan kaupunginhallitukselle lausunnon toivomusponnosta 30.11.2017 mennessä

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Merja Liski, yksikön päällikkö, puhelin: 310 34184
merja.liski(a)hel.fi
Marjaana Santala, lakimies, puhelin: 310 34108
marjaana.santala(a)hel.fi

Oheismateriaali

1 Muurinen Seija, toimomusponsi 3, Kvsto 17.5.2017 asia 8

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano